ลูกเสือกับการศึกษาไทย

SCOUTS AND THAI EDUCATION

[1]ศิษฏนนท์ คุ้มจันทร์, [2]สุนทรี จูวงศ์สุข, [3]กล้าหาญ พิมพ์ศรี, [4]วริศรา ตั้งค้าวาณิช และ [5]ธัญญรัตน์ อ่ำดี

[1]Sittanon Kumjan, [2]Sunthree Juwongsuk, [3]Klahan Pimsri,

[4]Warisara Tangkawanich and [5]Thunyarat Amdee

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ประเทศไทย

Pibulsongkram Rajabhat University

[1]Sittanon.k@psru.ac.th, [2]Sunthree.j@psru.ac.th, [3]Klahan.p@live.psru.ac.th

[4]Warisara.t@psru.ac.th, [5]Thunyarat.a@psru.ac.th

Received:December 2, 2024; **Revised**: December 28, 2024; **Accepted**: December 30,2024

บทคัดย่อ

ลูกเสือเป็นขบวนการทางการศึกษาฝ่ายหนึ่งของเยาวชนเพราะเป็นขบวนการที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของบุคคลทางด้านสมองเพื่อให้เด็กมีสติปัญญาที่เฉลียวฉลาด พัฒนาทางด้านร่างกายเพื่อให้มีร่างกายเจริญเติบโตและพร้อมด้วยสุขภาพอนามัย ที่สมบูรณ์แข็งแรงและพัฒนาทางด้านจิตใจ ให้เป็นผู้มีศีลธรรม คิดและทำในสิ่งที่ดี ทั้งนี้เพื่อความเป็นพลเมืองดี กิจกรรมลูกเสือ ที่เป็นหนึ่งในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผลการช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์และนักเรียนจะต้องมีผลการประเมิน ผ่าน ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จึงจะสามารถจบการศึกษาตามเกณฑ์การ

---

[1] อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

[2] อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

[3] อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

[4] อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

[5] อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

จบได้ ในการจัดการเรียนการสอนลูกเสือนั้น ผู้ที่จะมาทำหน้าที่ คือ ผู้กำกับลูกเสือ ซึ่งก่อนที่จะสามารถปฏิบัติงานได้นั้นมีความจำเป็นอย่างมากในการที่จะต้องพัฒนาขีดความสามารถให้สามารถทำหน้าที่เป็นผู้กำกับลูกเสือเสียก่อน ซึ่งผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้กำกับลูกเสือหรือผู้ที่จะสอนลูกเสือจะต้องผ่านการฝึกอบรมบุคลากรทางการลูกเสือในระดับต่างๆ เพื่อที่จะบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนั้น ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการสอนลูกเสือโดยผ่านการฝึกอบรมบุคลากรทางการลูกเสือ นำความรู้มาใช้จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คำสำคัญ: ลูกเสือ, กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน, การฝึกอบรม

Abstract

Scouts is a youth education movement because it aims to develop the potential of individuals in terms of brain to make children intelligent, develop physically to have a healthy body and develop mentally to be moral, think and do good things. This is to be a good citizen. Scout activities are one of the activities to develop learners according to the Basic Education Core Curriculum, which aims to develop discipline, good leadership, responsibility, teamwork, problem solving, appropriate decision-making, reasoning, helping and sharing, caring and unity. Students must have a passing evaluation in learner development activities in order to graduate according to the graduation criteria. In the management of scouting education, the person who will perform the duty is the scoutmaster. Before being able to perform the duty, it is very important to develop the ability to perform the duty of a scoutmaster first. The person who will be appointed as a scoutmaster or the person who will teach scouts must pass the training of scouting personnel at various levels in order to achieve the objectives of the curriculum. Therefore, teachers in educational institutions that have a curriculum of student development activities, scouting activities, girl guides, Red Cross youth, volunteer work, and military cadets must have knowledge and understanding in teaching scouts through training scouting personnel, and apply the knowledge to manage teaching to

develop students in accordance with the objectives of the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551.

Keywords: scouts, student development activities, training

บทนำ

มีคำถามเกิดขึ้นในวงการศึกษามากมายว่า เหตุใดจึงต้องมีการเรียนลูกเสือ และมีคำถามต่างๆตามมาอีกมากมาย เช่น เรียนลูกเสือแล้วได้อะไร จำเป็นแค่ไหนกับการต้องแต่งเครื่องแบบลูกเสือ โดยบางครั้งคำถามเหล่านี้ มาจากผู้ที่ไม่ได้เข้าใจในกระบวนการลูกเสือ หรือผู้ที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงการศึกษาแทบทั้งสิ้นจึงเป็นที่กังวลว่า วันหนึ่งกระบวนการลูกเสือที่อยู่คู่ระบบการศึกษาของชาติมาเป็นเวลานานอาจจะมีการต้องเปลี่ยนแปลงหรืออาจหายไปจากระบบโดยที่ผู้ที่อยู่ในระบบการศึกษา อาจยังไม่เข้าใจกระบวนการลูกเสือดีพอ ดังนั้น ในบทความฉบับนี้จะสะท้อนถึงความสำคัญและจำเป็นของกิจการลูกเสือที่มี ต่อระบบการศึกษาโดยผู้ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาควรจะมีความรู้ความเข้าใจเพื่อที่จะสามารถปฏิบัติการสอนวิชาลูกเสือในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพตามแนวทางที่ควรจะเป็น

ในปัจจุบันนี้ถือว่าขบวนการลูกเสือเป็นขบวนการทางการศึกษาฝ่ายหนึ่งของเยาวชน เพราะเป็นขบวนการที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของบุคคลทางด้านสมองเพื่อให้เด็กมีสติปัญญาที่เฉลียวฉลาด พัฒนาทางด้านร่างกาย เพื่อให้มีร่างกายเจริญเติบโตและพร้อมด้วยสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์แข็งแรงและพัฒนาทางด้านจิตใจ ให้เป็นผู้มีศีลธรรม คิดและทำในสิ่งที่ดี ทั้งนี้เพื่อความเป็นพลเมืองดีต่อไป เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ขบวนการลูกเสือเป็นขบวนการที่มั่นคง เพราะการลูกเสือ มีจุดประสงค์ร่วมกัน ขบวนการลูกเสือเป็นเหตุผลและหลักสำคัญและความมั่นคงของตนเอง นั่นคือเพื่อช่วยพัฒนาศักยภาพของเยาวชนเป็นรายบุคคล เพื่อให้บรรลุถึงการพัฒนาอย่างสมบูรณ์ซึ่งร่างกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบต่อบุคคลอื่นรอบข้างในฐานะเป็นสมาชิกอยู่ในสังคม ท้องถิ่น ชุมชนในชาติ และในสังคมนานาชาติด้วย (สมบัติ เดชบำรุง ประเสริฐ อินทร์รักษ์, 2557) วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการพัฒนาลูกเสือได้ให้ไว้ดังนี้คือ เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรมให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติ ใช้กิจกรรมเป็นสื่อและกิจกรรมมิใช่มุ่งฝึกทักษะ เป็นรายบุคคลอย่างเดียว แต่กิจกรรมนั้นมุ่ง ไปสู่ชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ เป็นกิจกรรมด้านที่บริการให้เด็กเกิดทักษะ โดยทำงานเป็นกลุ่มเป็นหมู่ มีการวางแผนงาน โดยผู้ใหญ่ร่วมจัดทำกับเด็ก ทั้งนี้ให้สนองเจตนารมณ์และความต้องการของเยาวชนเอง ยึดหลักเดียวกันอันเป็นก้าวแรกที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางเดียวกันหลักการ

สำคัญๆ และมีวิธีการในแนวเดียวกัน คือ กุศโลบายสำคัญในการฝึกอบรมลูกเสือไปสู่จุดหมายหรืออุดมการณ์ที่วางไว้ และการที่คณะลูกเสือแห่งชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรมให้เป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้าเพื่อความงบสุข เจริญก้าวหน้าเพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติ ซึ่งประเทศไทยตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงจัดตั้ง“กองเสือป่า” ขึ้นก่อน เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2545 ทรงฝึก พวกผู้ใหญ่ ตามหลักวิชาการทหาร เป็นกองลูกเสือกองแรกตั้งขึ้นที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง (โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยในปัจจุบัน)ต่อมากิจการลูกเสือก็ได้แพร่หลายไปยังท้องถิ่นต่างๆ ในประเทศไทย จนถึงปัจจุบันนี้ สถานศึกษาทั่วประเทศที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กิจกรรมลูกเสือมีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากครูผู้สอนสามารถนำวิธีการของลูกเสือไปประยุกต์ใช้กับงานอื่นๆ ได้ (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ, 2550) สอดคล้องกับหลักสูตรหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนว่า มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรมจริยธรรมมีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก ของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนวกิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์และนักศึกษาวิชาทหาร เป็นหนึ่งในกิจกรรมนักเรียน มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนให้ได้ปฏิบัติ ด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์วางแผนปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงานเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) อีกทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข หนึ่งในกิจกรรมผู้เรียนที่นักเรียนต้องมีผลประเมินผ่าน คือ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด บำเพ็ญประโยชน์และนักศึกษาวิชาทหาร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (2556) ได้ประกาศข้อบังคับว่าด้วยการฝึกอบรมบุคลากรทางการลูกเสือ พุทธศักราช 2556 และข้อบังคับว่าด้วยการแต่งตั้งบุคลากร

ทางการลูกเสือ พุทธศักราช 2553 (แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2563) ได้กำหนดให้ผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้กำกับลูกเสือหรือผู้ที่จะสอนลูกเสือจะต้องผ่านการฝึกอบรมบุคลากรทางการลูกเสือในระดับต่าง ๆเพื่อที่จะบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนั้น ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการสอนลูกเสือ ดังงานวิจัยของ เฉลิม หิรัญชาติ (2541) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือสามัญของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิผลการวิจัย พบว่า 1. การจัดการเรียนการสอนลูกเสือสามัญของบุคลากรผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของครูผู้สอน พบว่า บุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรม มีปัญหาโดยภาพรวมในระดับปานกลาง ส่วนบุคลากรที่ไม่ผ่านการฝึกอบรม โดยภาพรวมมีปัญหาในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่ผ่านการฝึกอบรมและครูที่ไม่ผ่านการฝึกอบรมมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนลูกเสือสามัญ โดยภาพรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05

ความเป็นมาของลูกเสือ

กิจการลูกเสือ เป็นขบวนการพัฒนาเยาวชนถือกำเนิดขึ้น ณ ประเทศอังกฤษเมื่อ ค.ศ. 1907 โดย ลอล์ค เบเดน เพาเวลล์ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลกมีแนวความคิดการใช้เด็กอาสาสมัคร ซึ่งได้รับการอบรมแล้วให้ปฏิบัติหน้าที่ผู้สื่อข่าว ผู้รับใช้และทำหน้าที่ยามรักษาการณ์ในการทำศึกสงคราม และได้รับความสำเร็จอย่างดียิ่ง ทำให้ลอล์ค เบเดน เพาเวลล์เกิดความประทับใจในตัวของเด็กๆ และเห็นว่าถ้าใช้งานเด็กทำงานให้ถูกทางแล้วจะเกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติ เป็นอย่างมาก จึงคิดริเริ่มตั้งขบวนการลูกเสือขึ้นและในปี ค.ศ.1907 ได้รวบรวมเด็กๆไปเข้าอยู่ค่ายและจัดพิมพ์คู่มือการฝึกอบรมลูกเสือขึ้น ต่อมามีการดำเนินโครงการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและมีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และในปี ค.ศ.1919 เมื่อสงครามสิ้นสุดลง จึงฝึกอบรมวูดแบดจ์อีกครั้งหนึ่ง ณ กิลเวลล์ ปาร์ค หลังจากลอล์ค เบเดน เพาเวลล์ เสียชีวิตผู้แทนลูกเสือจากประเทศต่างๆ ได้ร่วมกันจัดตั้งสมัชชาลูกเสือโลกขึ้น ทำหน้าที่ในการรับสมาชิกใหม่ โดยกำหนดให้มีการประชุมร่วมกันทุก 2 ปีและประเทศไทยได้นำกิจการลูกเสือเข้ามา โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชทานกำเนิดลูกเสือไทยขึ้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2454 พระองค์มีพระราชประสงค์ที่คิดจัดให้มีลูกเสือขึ้นเพราะปรารถนาที่จะให้เด็กไทยได้ศึกษาและจดจำข้อสำคัญ ในเรื่องของความจงรักภักดีต่อผู้ดำรงรัฐสีมาอาณาจักร โดยต้องตามนิติธรรมประเพณีความรักชาติบ้านเมือง การเคารพนับถือศาสนา ความสามัคคีในหมู่คณะและไม่ทำลายซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็น

รากฐานแห่งความมั่นคงที่จะนำให้ชาติดำรงอยู่เป็นไทย แบ่งได้เป็น 5 ยุค คือยุคก่อตั้ง ยุคส่งเสริม ยุคประคับประคอง ยุคก้าวหน้าและยุคถึงประชาชน (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ,2555)

งานลูกเสือเป็นงานที่มุ่งปลูกฝังให้เยาวชนมีระเบียบวินัย มีความรักสามัคคี รู้จักเสียสละ การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม สังคมและประเทศชาติ นำไปสู่พื้นฐานของวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งการลูกเสือไทยเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าเป็นประเทศที่มีกิจการลูกเสือที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก เนื่องจากมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุขของคณะลูกเสือแห่งชาติ มีพระราชบัญญัติว่าด้วยลูกเสือเป็นกฎหมายสำคัญ ดังที่พระราโชวาทพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทร มหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงดำรงพระยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ์ฯ พระราชทานแก่คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภาลูกเสือแห่งชาติ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2542 ณ พระตำหนักนนทบุรี ความว่า "งานลูกเสือเป็นกิจการที่ได้รับการยอมรับว่ามีระเบียบแบบแผนที่ดี มีประสิทธิภาพในการฝึกฝนเยาวชนให้เป็นคนดี มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ ทั้งมีความเชื่อมั่นในอันที่จะฝึกหัดปรับปรุงตัวเองให้สามารถพึ่งตนเองและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและส่วนรวมได้ ท่านทั้งหลายย่อมซาบซึ้งถึงคุณค่าของกิจกรรมลูกเสือ ตามที่กล่าวมาแล้วเป็นอย่างดี จึงยินดีเข้ามาบริหารงานและสนับสนุนกิจการลูกเสือ" (สมาคมสโมสรลูกเสืออากาศ, 2552)

ประเภทของลูกเสือ

กระบวนการลูกเสือ คือ กระบวนการพัฒนาเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรม ให้การศึกษาและพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ทั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งประสงค์ หลักการ และวิธีการ ซึ่งลูกเสือโลกได้กำหนดไว้ ปัจจุบันกระบวนการลูกเสือถือเป็นกระบวนการทางการศึกษาส่วนหนึ่ง ซึ่งมุ่งพัฒนาสมรรถภาพของบุคคลทั้งทางสมอง ร่างกาย จิตใจ และศีลธรรม เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความประพฤติดีงาม ไม่กระทำตนให้เป็นปัญหาต่อสังคม และดำรงชีวิตอย่างมีความหมายและสุขสบาย

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (2555ก :11-18) สรุปได้ว่าการฝึกอบรมลูกเสือนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการพัฒนาลูกเสือทั้งด้านสติปัญญาด้านจิตใจ และด้านศีลธรรมให้เป็นพลเมืองดี ให้มีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อก่อเกิดความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติ ตามแนวทาง คือ ฝึกให้มีนิสัยในการจดจำการสังเกต รู้จักเชื่อฟังและการพึ่งตนเอง ฝึกให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ฝึกให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ ให้รู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจกรรมต่างๆ ตามความเหมาะสมและให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณีวัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติทั้งนี้โดยไม่เกี่ยวข้องกับลัทธิทางการเมืองใดๆวิธีการที่จะก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ ต้องจัดให้มี

ระบบการฝึกอบรมที่สนุกสนานดึงดูดความสนใจ ก้าวหน้า โดยอาศัยคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือเป็นหลักโดยมีผู้กำกับลูกเสือเป็นผู้แนะนำให้เด็กได้ปฏิบัติตามที่ตนถนัด ในที่กลางแจ้งเป็นส่วนใหญ่ เปิดโอกาสให้บำเพ็ญประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้วย ให้เด็กได้ฝึกหัดความรับผิดชอบตัวเองต่อผู้อื่นเป็นขั้นๆ และเพิ่มการฝึกให้กว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อว่า จะได้เกิดการพัฒนาความสามารถความเชื่อมั่นในตนเอง มีนิสัยใจคอดี เป็นที่ไว้วางใจสามารถในการเป็นผู้นำตลอดจนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นการจัดการเรียนการสอนลูกเสือ คือ การให้เด็กได้ผจญภัย เป็นมิตรกับคนทุกคน ร่าเริง สนุกสนาน ภาคภูมิใจในความสัมฤทธิ์ผล โดยวิธีการวางแผนในการฝึกอบรมให้มีความตื่นเต้นเพื่อก่อให้เกิดประสบการณ์เช่น เกี่ยวกับกิจกรรมของกองและของหมู่ลูกเสือการอยู่ค่ายพักแรมการเดินทาง สำรวจ การเล่น โครงการทำงานต่างๆ โดยวิธีการนี้ลูกเสือจะมีโอกาสได้เสริมทักษะทั้งทางร่างกายและจิตใจ และในขณะเดียวกันก็มีโอกาสได้พัฒนาเกี่ยวกับความคิดทางศาสนาให้มีค่านิยมมากขึ้น โครงการเรียนเพื่อรับเครื่องหมายลูกเสือโลกจะต้องกำหนดไว้อย่างรัดกุม คืออายุ14 ปี หรือกำลังเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เริ่มเรียนลูกเสือโลก และเรียนต่อไปเพื่อรับเครื่องหมายสายยงยศลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และได้พิสูจน์ให้เห็นว่าเป็นผู้ได้รับการพัฒนาการฝึกอบรมเพื่อความสะดวกในการฝึกอบรม และการจัดกิจกรรมของลูกเสือให้บรรลุตามหลักการวิธีการ และวัตถุประสงค์ของการลูกเสือ คณะลูกเสือแห่งชาติจึงได้แบ่งประเภทของลูกเสือออกเป็น 4 ประเภท โดยยึดระดับอายุของเด็กเป็นเกณฑ์ และคำนึงถึงพัฒนาการทางร่างกาย และจิตใจของเด็กเป็นพื้นฐาน ในการจัดหลักสูตร และกิจกรรมในการฝึกอบรม เพื่อให้เหมาะสมกับวัยของเด็กโดยธรรมชาติ คือ

1. ลูกเสือสำรอง (Cub scout) มีอายุตั้งแต่ 8 – 11 ปี การฝึกอบรมและกิจกรรมลูกเสือสำรองจะจัดให้เหมาะสมกับวัยเด็ก โดยคำนึงถึงพัฒนาการทางร่างกาย และจิตใจเป็นพื้นฐานไม่ว่าเด็กนั้นกำลังเรียนอยู่ชั้นใด ระดับใดก็ตาม จะเป็นนักเรียนอยู่ในโรงเรียน หรือไม่เป็นนักเรียนก็ตาม

2. ลูกเสือสามัญ (Boy scout) มีอายุตั้งแต่ 8 – 15 ปี ลูกเสือสามัญเริ่มได้รับการฝึกอบรมให้มีความรับผิดชอบมากยิ่งขึ้น เริ่มใช้ชีวิตกลางแจ้งและการผจญภัย เน้นระบบหมู่และการเป็นผู้นำ รวมทั้งการบำเพ็ญประโยชน์โดยทั่วไป

3. ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (Senior scout) มีอายุตั้งแต่ 15 – 18 ปี ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่นี้มีความรับผิดชอบสูง การฝึกอบรมและกิจกรรมเน้นเรื่องระบบหมู่และการเป็นผู้นำในระบบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ฝึกการใช้ชีวิตกลางแจ้ง การผจญภัยและทักษะวิชาลูกเสือ ฝึกอบรมความรู้พื้นฐานทางวิชาชีพตามที่ถนัด รวมทั้งการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นมากขึ้น

4. ลูกเสือวิสามัญ (Rover scout) มีอายุตั้งแต่ 17–23 ปี ลูกเสือ วิสามัญเป็นวัยของคนหนุ่มสาว ดังนั้น การฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญจึงมุ่งที่จะเตรียมให้คนหนุ่มสาวเหล่านี้ พร้อมที่จะใช้ชีวิตผู้ใหญ่อย่างถูกต้องและสมบูรณ์แบบ ให้เป็น พลเมืองดี มีความรับผิดชอบต่อไปการฝึกอบรมจะเน้นการเป็นผู้นำในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การวางแผนโครงการและ

การปฏิบัติงานตามโครงการฝึกให้นิยมใช้ชีวิตกลางแจ้งการให้บริการแก่ผู้อื่น และสังคมเป็นชีวิตจิตใจ

หลักสูตรหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ,2553) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ การพัฒนาที่สำคัญ คือ การพัฒนาที่สมดุลอย่างเป็นองค์รวมทุกด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีพื้นฐานทางจริยศาสตร์ความเป็นคนดีทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสร้างองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นการบูรณาการองค์ความรู้ ทักษะและเจตคติที่เกิดจากการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช2551

ด้วยเหตุผลดังกล่าว กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาตนเอง เพื่อเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรมมีวินัยและมีจิตสำนึกสาธารณะที่ดีงาม เป็นคนมีปัญญาในการใช้ทักษะชีวิต การคิดการสื่อสารการแก้ปัญหา และการใช้เทคโนโลยี และเป็นคนมีความสุขในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงโดยอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรมมีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพ สามารถปรับตนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย 1) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์และนักศึกษาวิชาทหาร และ 2) กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชนและท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่างๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

กระบวนการลูกเสือ คือ กระบวนการพัฒนาเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรมให้การศึกษาและพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ทั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งประสงค์หลักการ และวิธีการ ซึ่งลูกเสือโลกได้กำหนดไว้

ปัจจุบันกระบวนการลูกเสือถือเป็นกระบวนการทางการศึกษาส่วนหนึ่ง ซึ่งมุ่งพัฒนาสมรรถภาพของบุคคลทั้งทางสมอง ร่างกาย จิตใจ และศีลธรรม เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความประพฤติดีงาม ไม่กระทำตนให้เป็นปัญหาต่อสังคม และดำรงชีวิตอย่างมีความหมายและสุขสบาย

ภาพ 1 แสดงโครงสร้างกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี

ตารางที่ 1 โครงสร้างหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ

ประเภทลูกเสือ	ชั้นเรียน	กิจกรรม
ลูกเสือสำรอง	ป.1	เตรียมลูกเสือสำรอง / ดาวดวงที่ 1
	ป.2	ดาวดวงที่ 2
	ป.3	ดาวดวงที่ 3
ลูกเสือสามัญ	ป.4	ลูกเสือตรี
	ป.5	ลูกเสือโท
	ป.6	ลูกเสือเอก
ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	ม.1	ลูกเสือโลก
	ม.2	ลูกเสือชั้นพิเศษ
	ม.3	ลูกเสือหลวง
ลูกเสือวิสามัญ	ม.4	เตรียมลูกเสือวิสามัญ
	ม.5	สำรวจตัวเอง/เข้าพิธีประจำกอง
	ม.6	วิชาพิเศษ

การประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการประเมินโดยผู้เรียนต้องมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม ปฏิบัติกิจกรรมและมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะผ่านการประเมินตามเกณฑ์ ที่สถานศึกษากำหนด ผู้เรียนจะต้องได้รับการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด

แนวการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี มีแนวทางการจัดกิจกรรมตามวิธีการลูกเสือ (ScoutMethod) ซึ่งมีองค์ประกอบ 7 ประการ คือ

1. คำปฏิญาณและกฎ ถือเป็นหลักเกณฑ์ที่ลูกเสือทุกคนให้คำมั่นสัญญา ว่าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ กฎของลูกเสือมีไว้ให้ลูกเสือเป็นหลักในการปฏิบัติ ไม่ได้ “ห้าม”ทำ หรือ “บังคับ”ให้ทำ แต่ถ้า “ทำ” ก็จะทำให้เกิดผลดีแก่ตัวเอง เป็นคนดี ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีเกียรติเชื่อถือได้ ฯลฯ

2. เรียนรู้จากการกระทำ เป็นการพัฒนาส่วนบุคคล ความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของผลงานอยู่ที่การกระทำของตนเอง ทำให้มีความรู้ที่ชัดเจน และสามารถแก้ปัญหาต่างๆด้วยตัวเองได้ และท้าทายความสามารถของตนเอง

3. ระบบหมู่ เป็นรากฐานอันแท้จริงของการลูกเสือ เป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันการยอมรับซึ่งกันและกัน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการเรียนรู้การใช้ประชาธิปไตยเบื้องต้น

4. การใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน ฝึกให้มีความเป็นหนึ่งเดียวในการเป็นสมาชิกลูกเสือเนตรนารี ด้วยการใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน ได้แก่ เครื่องแบบ เครื่องหมาย การทำความเคารพ รหัสคำปฏิญาณ กฎ คติพจน์ คำขวัญ ธง เป็นต้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักและภาคภูมิใจในการเป็นสมาชิกขององค์การลูกเสือโลก ซึ่งมีสมาชิกอยู่ทั่วโลกและเป็นองค์กรที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุดในโลก

5. การศึกษาธรรมชาติคือ สิ่งสำคัญอันดับหนึ่งในกิจกรรมลูกเสือ ธรรมชาติอันโปร่งใสตามชนบท ป่าเขา ป่าละเมาะ และพุ่มไม้ เป็นที่ปรารถนาอย่างยิ่งในการไปทำกิจกรรมกับธรรมชาติ การปีนเขา ตั้งค่ายพักแรมในสุดสัปดาห์หรือตามวาระของการอยู่ค่ายพักแรมตามกฎระเบียบ เป็นที่เสน่หาแก่เด็กทุกคน ถ้าขาดสิ่งนี้แล้ว ก็ไม่เรียกว่าใช้ชีวิตแบบลูกเสือ

6. ความก้าวหน้าในการเข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมต่างๆ ที่จัดให้เด็กทำต้องให้มีความก้าวหน้าและดึงดูดใจ สร้างให้เกิดความกระตือรือร้นอยากที่จะทำ และวัตถุประสงค์ในการจัดแต่ละอย่างให้สัมพันธ์กับความหลากหลายในการพัฒนาตนเอง เกมการเล่นที่สนุกสนานการแข่งขันกันก็เป็นสิ่งดึงดูดใจและเป็นการจูงใจที่ดี

7. การสนับสนุนโดยผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่ชี้แนะหนทางที่ถูกต้องให้แก่เด็ก เพื่อให้เขาเกิดความมั่นใจในการที่จะตัดสินใจกระทำสิ่งใดลงไป ทั้งคู่มีความต้องการซึ่งกันและกันเด็กก็ต้องการให้ผู้ใหญ่ช่วยชี้นำ ผู้ใหญ่เองก็ต้องการนำพาให้ไปสู่หนทางที่ดี ให้ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและดีที่สุด จึงเป็นการร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย

การฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ

ในการจัดการเรียนการสอนลูกเสือนั้น ผู้ที่จะมาทำหน้าที่ คือ ผู้กำกับลูกเสือ ซึ่งก่อนที่จะสามารถปฏิบัติงานได้นั้น มีความจำเป็นอย่างมากในการที่จะต้องพัฒนาขีดความสามารถให้สามารถทำหน้าที่เป็นผู้กำกับลูกเสือเสียก่อน ซึ่งในการนี้กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศใช้นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการต่อกิจการลูกเสือ 8 ประการ มีสาระสำคัญสรุปได้ว่า นักเรียนทุกคนต้องเรียนกิจกรรมลูกเสือ ให้กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมบังคับ โดยให้ทุกหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการที่มีโรงเรียน ให้ใช้เครื่องแบบลำลอง สำหรับนักเรียนและให้สถาบันผลิตครูทำการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือทุกคน ทุกสาขาวิชาเอก ฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือให้แก่ผู้บริหารระดับสูง ของกระทรวงศึกษาธิการ วางแผนการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือและให้ถือว่าครูที่ฝึกอบรมลูกเสือได้มีความชอบเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้บุคลากรที่ได้กล่าวมาข้างต้นมีความรู้ความสามารถทางวิชาการ

ลูกเสือและสามารถจัดการเรียนการสอน รวมถึงการบริหารงานในกองลูกเสือได้อย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (2556) ได้ประกาศข้อบังคับว่าด้วยการฝึกอบรมบุคลากรทางการลูกเสือ พุทธศักราช 2556 และข้อบังคับว่าด้วยการแต่งตั้งบุคลากรทางการลูกเสือ พุทธศักราช 2553 (แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2563) ได้กำหนดให้ผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้กำกับลูกเสือหรือผู้ที่จะสอนลูกเสือจะต้องผ่านการฝึกอบรมบุคลากรทางการลูกเสือในระดับต่าง ๆเพื่อที่จะบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรคือ 1. สามารถชี้แจงจุดหมายและวิธีการของคณะลูกเสือแห่งชาติได้ 2. สามารถอธิบายถึงความพยายามของคณะลูกเสือแห่งชาติที่ต้องจัดแนวทางการฝึกอบรมที่สามารถตอบสนองความต้องการของมวลสมาชิกในยุคปัจจุบันได้ 3. สามารถกำหนดโครงสร้างและวิธีการที่จะสนับสนุนกระบวนการกลุ่มได้ 4. สามารถระบุความสำคัญและความเป็นเอกลักษณ์ของลูกเสือแต่ละประเภทได้จึงจะมีสิทธิ์ที่จะทำการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือได้ 5.สามารถระบุคุณภาพที่จำเป็นสำหรับกลุ่มกับลูกเสือได้ 6.สามารถกำหนดบทบาทผู้เข้ารับการฝึกอบรมในฐานะผู้ใหญ่ในกิจกรรมลูกเสือได้ 7. สามารถระบุแหล่งทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อกิจกรรมลูกเสือโดยเฉพาะทรัพยากรบุคคลในท้องถิ่นที่จะช่วยเหลือให้กิจกรรมลูกเสือประสบความสำเร็จได้ตระหนักถึงคุณค่าที่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก ของกระบวนการลูกเสืออันนำมาซึ่งการพัฒนาสังคมของตนให้มีความสุขและมั่นคงได้ซึ่งเป็นแนวทางไปสู่ความมั่นคงของชาติได้ (วิลาส นพเก้า, 2557)

วุฒิทางลูกเสือ ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ

1. ขั้นความรู้ทั่วไป (General Information Course) ระยะเวลาอบรม 1 วัน ได้รับวุฒิบัตร ไม่แยกประเภท ไม่มีตัวอักษรย่อ

2. ขั้นความรู้เบื้องต้น ระยะเวลาอบรม 3 วัน 2 คืน ได้รับวุฒิบัตร และห่วงกิลเวลล์ (Gillwell Woggle) หากอบรมก่อนปี พ.ศ. 2522 ใช้ตัวอักษรย่อ P.T.C. ในปัจจุบัน ใช้ตัวอักษรย่อ B.T.C. (Basic Unit Leader Training Course) แยกเป็น 4 ประเภท คือ

ผู้กำกับลูกเสือสำรอง C.B.T.C.

ผู้กำกับลูกเสือสามัญ S.B.T.C.

ผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ S.S.B.T.C.

ผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ R.B.T.C.

3. ขั้นความรู้ชั้นสูง ระยะเวลาอบรม 7วัน 6 คืน หรือ 8 วัน 7 คืน ได้รับวุฒิบัตร ใช้ตัวอักษรย่อ A.T.C. (Advance Unit Leader Training Course) แยกเป็น 4 ประเภท (ยังไม่ได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์ 2 ท่อน และผ้าผูกคอ กิลเวลล์) คือ

ผู้กำกับลูกเสือสำรอง C.A.T.C.

ผู้กำกับลูกเสือสามัญ S.A.T.C.

ผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ S.S.A.T.C.

ผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ R.A.T.C.

4. ได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์ 2 ท่อน โดยปฏิบัติงานในกองลูกเสือตามประเภทที่ผ่านการฝึกอบรมขั้นความรู้ชั้นสูง ไม่น้อยกว่า 4 เดือน ไม่เกิน 2 ปี และผ่านการตรวจขั้นที่ 5 ขั้นปฏิบัติการและประเมินผล จากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิก็จะได้รับวุฒิบัตรให้มีสิทธิ์ประดับเครื่องหมายวูดแบดจ์ 2 ท่อน มีสิทธิ์ใช้ผ้าผูกคอกิลเวลล์ ใช้ตัวอักษรย่อ W.B. แยกเป็น 4 ประเภท คือ

ผู้กำกับลูกเสือสำรอง C.W.B.

ผู้กำกับลูกเสือสามัญ S.W.B.

ผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ S.S.W.B.

ผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ R.W.B.

5. การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ขั้นผู้ช่วยผู้ให้การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ ระยะเวลาอบรม 7 วัน 6 คืน ได้รับวุฒิบัตร ไม่แยกประเภท ใช้ตัวอักษรย่อ A.L.T.C. (Assistance Leader Trainers Course) (ยังไม่ได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์ 3 ท่อน)

6. ได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์ 3 ท่อน หลังจากฝึกอบรม ไม่น้อยกว่า 1 ปี มีผลงานเป็นวิทยากรฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ 6 ครั้ง อนุโลมให้ใช้ผลงานการฝึกอบรมลูกเสือได้ 3 ครั้ง นำเสนอผลการปฏิบัติงาน ได้รับวุฒิบัตรให้มีสิทธิ์ประดับเครื่องหมายวูดแบดจ์ 3 ท่อน ใช้ตัวอักษรย่อ A.L.T.

7. การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ขั้นหัวหน้าผู้ให้การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ อบรม 7 วัน 6 คืน ได้รับวุฒิบัตร ไม่แยกประเภท ใช้ตัวอักษรย่อ L.T.C. (Leader Trainers Course) (ยังไม่ได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์ 4 ท่อน)

หมายเหตุ L.T.C./L.T. (สำเร็จการอบรมหลักสูตรผู้ให้การฝึกอบรม-กรณีจะไปเป็นวิทยากร/ผู้อำนวยการฝึกอบรมทุกหลักสูตร)

8. ได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์ 4 ท่อน หลังจากฝึกอบรม ไม่น้อยกว่า 1 ปี มีผลงานเป็นผู้อำนวยการฝึกอบรมวิชา ผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้เบื้องต้น 2 ครั้ง และเป็นวิทยากรฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้ชั้นสูง 4 ครั้ง นำเสนอผลการปฏิบัติงาน ได้รับวุฒิบัตรให้มีสิทธิ์ประดับเครื่องหมายวูดแบดจ์ 4 ท่อน ใช้ตัวอักษรย่อ L.T.

9. สำหรับผู้ใหญ่ที่เป็นผู้นำสนใจและส่งเสริมกิจการลูกเสือ (หลักสูตรผู้นำ Adult Lesder Training Course) ได้รับวุฒิบัตร ผ่านการสอบสัมภาษณ์ ได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์ 2 ท่อน (W.B)

บทสรุป

จากเนื้อหาที่ได้นำเสนอ จะเห็นได้ถึงความสำคัญ ความจำเป็นที่ครูจะต้องรู้และเข้าใจกิจการลูกเสือ โดยเนื้อหาจะกล่าวถึงตัวกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักสูตรแกนกลาง 2551 รวมไปถึงประเภทของลูกเสือ และการอบรมผู้กำกับลูกเสือในระดับต่างๆซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 54 ได้มีการบัญญัติว่า “การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประชาชาติ”

ตามนัยของรัฐธรรมนูญมาตรานี้ ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบหน้าที่โดยตรงคือครู ที่ต้องทำหน้าที่สอนให้ผู้เรียนทุกคน มีคุณลักษณะตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ ดังนั้น ผู้ที่อยู่ในวงการศึกษาทุกคนต้องคำนึงถึงเรื่องนี้ โดยเฉพาะนักศึกษาครูซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งถือเป็นผลผลิตของสถาบันการผลิตครูซึ่งได้มีการกำหนดไว้ในนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการว่า ให้สถาบันผลิตครูทำการฝึกอบรผู้บังคับบัญชาลูกเสือทุกคน ทุกสาขาวิชาเอก ก็เพื่อให้ว่าที่ครูเหล่านี้มีความรู้ ความสามารถและมีความพร้อมที่จะทำการเรียนการสอนลูกเสือต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป็นไป ตามพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ทรงมุ่งหวังว่าต้องการให้เยาวชนไทยเป็นเด็กหัวอ่อน ว่านอนสอนง่ายไม่ดื้อกระด้างในคำสอนที่ถูก ไม่ถือตัวอวดดี เคารพผู้ใหญ่ มีความเชื่อในคุณงามความดีและจงรักภักดีต่อชาติและพระเจ้าแผ่นดิน ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันและต่อมาได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2551 ดังนี้

มาตรา 8“คณะลูกเสือแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติ”

มาตรา 9“ให้กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนงานของคณะลูกเสือแห่งชาติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ”

ด้วยเหตุผลดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดกิจกรรมลูกเสือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งในฐานะครูที่ทำหน้าที่ในสถานศึกษาและต้องรับผิดชอบในการ จัดการศึกษาให้กับนักเรียน เพื่อให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

ครูจึงต้องมีความรู้ในทุกแขนงที่เกี่ยวข้องอย่างถ่องแท้ เพื่อที่จะนำไปถ่ายทอดให้ลูกศิษย์อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เด็กทุกคนเป็นคนดีของสังคมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และด้วยเหตุผลที่กล่าวมา ผู้ที่เป็นครูจึงต้องศึกษา “กิจการลูกเสือ”

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน..พุทธศักราช 2551.* (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่ง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน :ตามหลักสูตรแกนกลาง. การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร

มนรัตน์ แก้วเกิด และปิยพงษ์ สุเมตติกุล. (2558). *กลยุทธ์การบริหารงานลูกเสือของโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย.* OJED. 10 (3). 220-234.

วิลาส นพเก้า. (2557). การประเมินหลักสูตรลูกเสือสามัญ ชั้นลูกเสือเอก ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 2. *วารสารวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,* 20(1), 202-217.

สมบัติ เดชบำรุง และประเสริฐ อินทร์รักษ์. (2557). ยุทธศาสตร์การฟื้นฟูกิจการลูกเสือไทย. *Veridian E-Journal*, 7(2), 1081-1093.

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ. (2555). *คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้ทั่วไป.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2555.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2550.* (พิมพ์ครั้งที่2) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

เฉลิม หิรัญชาติ. (2541). *ปัญหาการจัดการเรียนการสอนลูกเสือสามัญของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ.* ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ม จ ร
วารสาร พุทธศาสตร์
มจร.อุบลราชธานี